

Jan III Sobieski

Jan III Sobieski urodził się 17 sierpnia 1629 r. w Olesku. Jego rodzina należała do rodów magnackich. On sam odebrał staranne wykształcenie, najpierw ucząc się w Kolegium Nowodworskim w Krakowie, a następnie w Akademii Krakowskiej. W nastoletnim wieku odbył podróż po Europie, odwiedzając Niemcy, Holandię, Francję. Podczas podróży poznał sztukę polityczną oraz wojskową. Do kraju powrócił po wybuchu powstania Chmielnickiego w 1648 r. W 1651 r. został ranny w bitwie pod Beresteczkiem. W czasie wojny polsko-rosyjskiej (1654-1667) walczył w bitwie pod Ochmatowem. Podczas potopu szwedzkiego w Ujściu w 1655 r. złożył hołd wierności Karolowi X Gustawowi i przeszedł na stronę szwedzką. W 1656 r. powrócił na stronę polską i od tej pory już do końca wojny ze Szwecją walczył po stronie polskiego króla Jana II Kazimierza. W latach 60. XVII w. otrzymał znaczące awanse wojskowe. W 1665 r. został marszałkiem wielkim koronnym, następnie w 1666 r. hetmanem polnym koronnym a w 1668 r. hetmanem wielkim koronnym. W 1665 r. poślubił Marię Kazimierę d'Arquien (Marysieńkę). W latach 1665-1683 król pisał do królowej listy, które są dowodem łączącego ich uczucia i troski, ale też poruszają sprawy polityczne i wojskowe związane z ówczesnym światem. Po wyborze na króla Rzeczypospolitej Obojga Narodów Michała Korybuta Wiśniowieckiego w 1669 r. dołączył do opozycji wobec króla. Po wybuchu wojny polsko-tureckiej w 1672 r. odznaczył się zwycięstwem nad armią turecką w bitwie pod Chocimiem w 1673 r. i w tym samym roku został wybrany na następcę tronu polskiego. Koronowany na króla 2 lutego 1676 r. W 1683 r. miało miejsce zwycięstwo w bitwie pod Wiedniem, w której rozbił siły tureckie Kary Mustafy i ocalił Europę Zachodnią od tureckiego panowania. Po zwycięstwie w liście do papieża Innocentego XI zawarł słynne słowa: *Venimus, vidimus, Deus vicit* „Przybyliśmy, zobaczyliśmy, Bóg zwyciężył”. W 1686 r. został podpisany niekorzystny dla Rzeczypospolitej pokój z Carstwem Rosyjskim zwany traktatem Grzymułtowskiego. Traktat podtrzymywał rozejm andruszowski z 1667 r. i oddawał pod władanie rosyjskie Ukrainę Lewobrzeżną, ziemię smoleńską oraz ziemię czernihowską. Ponadto Rzeczypospolita gwarantowała wolność wyznania dla prawosławnych. Kijów miał być rosyjski tylko przez 2 lata, ale już nigdy nie powrócił pod panowanie Rzeczypospolitej. Carstwo Rosyjskie ze swojej strony zagwarantowało wolność religijną katolikom, zawarło przymierze z Rzeczypospolitą przeciwko Imperium Osmańskiemu i Chanatowi Krymskiemu, a także wypłaciło odszkodowania dawnym posiadaczom ziemskim, których majątki zostały wcielone do państwa rosyjskiego. Podział terytorialny pomiędzy Rzeczypospolitą a Carstwem Rosyjskim po zawarciu traktatu pozostał niezmieniony aż do I rozbioru w 1772 r. Sobieski był człowiekiem o wysokiej kulturze. Władał kilkoma językami, interesował się nauką, architekturą i literaturą. Plany miał ambitne – marzył o stworzeniu silnej Polski, która odzyska dawną świetność. Choć nie wszystkie jego zamierzenia udało się zrealizować, jego panowanie przyniosło Rzeczypospolitej moment chwały i wytchnienia. Zastąpił także, jako mecenas sztuki. Zmarł 17 czerwca 1696 r. w Wilanowie. Wraz z żoną Marią (zmarła w 1716 r. we Francji) zostali pochowani w krypcie na Wawelu. Serce Jana III Sobieskiego znajduje się w kościele kapucynów w Warszawie.
